

## บทคัดย่อ

การวิจัยเพื่อท้องถิ่นในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์ค้นหาภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องที่จะนำมาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น (2) เพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน (3) เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

พื้นที่การดำเนินงานของการวิจัย คือเขตบริการของโรงเรียนบ้านจองคำ คือ เขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน บางหมู่บ้านในตำบลปางหมูและตำบลผาบ่อง ผู้เข้าร่วมงานวิจัยประกอบด้วย คณะครู โรงเรียนบ้านจองคำ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนที่ผู้ปกครองอยู่อาศัย องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านจองคำ และคณะครูในโรงเรียนเครือข่าย

กระบวนการทำงาน มี 5 กิจกรรม คือ พัฒนาความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษา วิเคราะห์ความคาดหวังและบทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรของชุมชนชาวไทยใหญ่อย่างแท้จริง วิเคราะห์ค้นหาภูมิปัญญาท้องถิ่นและครุภูมิปัญญาที่จะมาช่วยกันจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นและการเผยแพร่ผลงาน

การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 เป็นการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้แก่ทีมวิจัย และคณะครูเพื่อให้มีความเข้าใจร่วมกัน และเพื่อให้มีศักยภาพ พร้อมที่จะเข้าร่วมกันจนบรรลุเป้าหมาย ศึกษาข้อมูลชุมชน วิเคราะห์ ค้นหาข้อมูลทั้งการศึกษาจากเอกสารและการสำรวจชุมชน ช่วงที่ 2 เป็นช่วงปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ช่วงที่ 3 จะเป็นการทบทวนกิจกรรมที่ยังไม่บรรลุผล และดำเนินการสาธิต ฝึกปฏิบัติการสอนที่เน้นกระบวนการคิด การวัดผลและประเมินผล ตามหลักสูตรการวิเคราะห์ผลของกิจกรรมว่ากิจกรรมที่ดำเนินการมาทั้งหมดนั้น ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ หาโครงการ หรือไม่ด้วยเงื่อนไขและปัจจัยใดบ้าง รวมถึงการวิเคราะห์การบรรลุเป้าหมายของการวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยภาพรวมในด้านการพัฒนาคน การเกิดกลุ่ม/ เครือข่าย การแก้ปัญหา และการขยายผลในระดับต่าง ๆ

ผลการดำเนินงานทั้งหมดพบว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ทำให้ได้หลักสูตรที่เกิดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ชาวบ้านมีความพึงพอใจ เพราะได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ร่วมจัดการเรียนรู้ รวมทั้งร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตร ครูมีความตื่นตัว มีการพัฒนาตนเองมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมข้อมูล การจัดทำแผนการเรียนรู้ ซึ่งต้องใช้เวลาในการจัดทำมาก

**คำสำคัญ** หลักสูตรท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชน